

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o Instytucji Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Dariusza Olszewskiego.

(-) Waldemar Andzel; (-) Barbara Bartuś; (-) Joanna Borowiak; (-) Lidia Burzyńska; (-) Tadeusz Cymański; (-) Krzysztof Czarnecki; (-) Witold Czarnecki; (-) Elżbieta Duda; (-) Jan Duda; (-) Barbara Dziuk; (-) Ewa Filipiak; (-) Leszek Galemba; (-) Grzegorz Gaża; (-) Mariusz Gosek; (-) Czesław Hoc; (-) Michał Jach; (-) Norbert Kaczmarczyk; (-) Sebastian Kaleta; (-) Mariusz Kałużny; (-) Jan Kanthak; (-) Fryderyk Kapinos; (-) Wojciech Kossakowski; (-) Janusz Kowalski; (-) Leonard Krasulski; (-) Maria Kurowska; (-) Jacek Kurzępa; (-) Grzegorz Lorek; (-) Ewa Malik; (-) Beata Mateusiak-Pielucha; (-) Anna Milczanowska; (-) Jan Mosiński; (-) Dariusz Olszewski; (-) Adam Ołdakowski; (-) Jacek Ozdoba; (-) Anna Paluch; (-) Jerzy Paul; (-) Piotr Polak; (-) Violetta Porowska; (-) Marcin Porzucek; (-) Paweł Rychlik; (-) Piotr Sak; (-) Edward Siarka; (-) Zdzisław Sipiera; (-) Marek Suski; (-) Artur Szałabawka; (-) Aleksandra Szczudło; (-) Andrzej Szlachta; (-) Krzysztof Szulowski; (-) Ewa Szymańska; (-) Janusz Śniadek; (-) Adam Śniezek; (-) Jacek Świat; (-) Ryszard Terlecki; (-) Włodzimierz Tomaszewski; (-) Sylwester Tułajew; (-) Piotr Uruski; (-) Jan Warzecha; (-) Michał Woś; (-) Grzegorz Adam Woźniak; (-) Tadeusz Woźniak; (-) Michał Wójcik; (-) Tomasz Zieliński; (-) Zbigniew Ziobro.

U S T A W A

z dnia 2021 r.

o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Art. 1. W ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz.U. z 2021 r. poz. 177) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 16 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Prezes Instytutu Pamięci powołuje i odwołuje dyrektora Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie. Do powołania i odwołania dyrektora nie stosuje się przepisów art. 15 i art. 16 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1983 oraz z 2019 r. poz. 115, 730, 1696 i 2020).

2) w art. 24 ust.1 otrzymuje brzmienie:

“Prezes Instytutu Pamięci składa Sejmowi i Senatowi, raz w roku, informację o działalności Instytutu Pamięci, oraz o działalności Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie.”

3) w art. 53j ust. 1 po pkt 7 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje pkt 8 w brzmieniu:

„8) „prowadzenia Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie.”

4) po rozdziale 6c dodaje się rozdział 6d w brzmieniu:.

"Rozdział 6d

Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie.

„Art. 53r. 1. Organizatorem Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie, powołanym na mocy zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 marca 2020 r. w sprawie przekształcenia Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w państwową instytucję kultury oraz nadania statutu Muzeum (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 83) jest Prezes Instytutu Pamięci.

2. Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie jest państwową instytucją kultury i działa na podstawie:

- 1) niniejszej ustawy, z wyjątkiem art. 53m;
- 2) ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 194), zwaną dalej „ustawą o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej”;
- 3) ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 2020 r. poz. 902), zwaną dalej „ustawą o muzeach”, z wyjątkiem art. 6 ust. 1, art. 8, art. 11, art. 23, art. 24, art. 27;
- 4) statutu, o którym mowa w art. 53s.

3. Przedmiotem działania Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie jest upamiętnienie historii Polski i działalności Żołnierzy Wyklętych, a także działaczy podziemia antykomunistycznego w Polsce w latach 1944-1991.

Art. 53s. Prezes Instytutu Pamięci nadaje statut Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie, określający w szczególności jego siedzibę i majątek, źródła finansowania, rodzaj i zakres gromadzonych zbiorów, cele, zasady, formy i zakres działalności, organizację. Statut może zawierać również inne postanowienia, w szczególności dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej.”.

Art. 53t. Szczegółowe zasady postępowania z muzealiami, w razie likwidacji Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie, określi Prezes Instytutu Pamięci w drodze decyzji. ”.

Art. 2. W terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy:

1) Minister Sprawiedliwości przekaze Prezesowi Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie, o którym mowa w zarządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 marca 2020 r. w sprawie przekształcenia Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w państwową instytucję kultury oraz nadania statutu Muzeum (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 83) do dalszego prowadzenia w celu wykonywania zadań własnych w zakresie działalności kulturalnej.

2) Prezes Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nada Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie statut, o którym mowa w art. 53s ustawy zmienianej w art. 1;

3) nastąpi wykreślenie Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie z rejestru prowadzonego przez Ministra Sprawiedliwości i wpisanie go do rejestru prowadzonego przez Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu;

Art. 3. 1. Inwestycje w zakresie budowy Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie, zwane dalej także „inwestycjami”, są celem publicznym w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

2. Obiekty powstałe w wyniku realizacji inwestycji zostaną przeznaczone na potrzeby Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie lub Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. O szczegółowym przeznaczeniu obiektów decyduje Prezes Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

3. Nieruchomościami, na których powstaną obiekty, o których mowa w ust. 2, gospodaruje Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie.

4. Inwestycje w zakresie budowy Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie finansuje się z budżetu państwa lub z innych źródeł.

5. Rada Ministrów w terminie 14 dni od wejścia w życie ustawy podejmie uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Budowa Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie”. Program wieloletni pod nazwą „Budowa Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie” stanowi załącznik do niniejszej ustawy.

Art. 4. Decyzja o pozwoleniu na budowę Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie, jak i decyzje o pozwoleniu na rozbiórkę poszczególnych elementów konstrukcyjnych na terenie objętym budową, wskazane w załączniku nr 1, nie wygasają przed dniem 31 grudnia 2023 r.

Art. 5. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Załączniki do ustawy z 2021 r.

Załącznik nr 1

Decyzje o pozwoleniach Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie:

- 1) decyzja Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 31 maja 2019 r. nr 160/MOK/2019 w przedmiocie pozwolenia na budowę;
- 2) decyzja Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 3 stycznia 2019 r. nr 4/MOK/2019 w przedmiocie pozwolenia na rozbiórkę budynku nr 11;
- 3) decyzja Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 3 stycznia 2019 r. nr 6/MOK/2019 w przedmiocie pozwolenia na rozbiórkę budynku nr 07 i 08;
- 4) decyzja Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 3 stycznia 2019 r. nr 7/MOK/2019 w przedmiocie pozwolenia na rozbiórkę budynku nr 13;
- 5) decyzja Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 11 stycznia 2019 r. nr 11/MOK/2019 w przedmiocie pozwolenia na rozbiórkę wieży strażniczej A.

UZASADNIENIE

Projektowana ustawa o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu ma na celu wprowadzenie rozwiązań prawnych postulowanych przez Instytut Pamięci Narodowej w zakresie upamiętniania walk i męczeństwa przez Instytut, w tym w ramach możliwości prowadzenia instytucji kultury, jaką jest Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie.

Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie zostało utworzone na mocy zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 4 kwietnia 2016 r. w sprawie utworzenia i nadania regulaminu Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 96). Muzeum nie posiadało osobowości prawnej i działało w strukturze organizacyjnej Służby Więziennej. Do realizacji jego zadań, na podstawie zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lutego 2016 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie nadania statutu Centralnemu Zarządowi Służby Więziennej (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 82), powołano w ramach struktury organizacyjnej Centralnego Zarządu Służby Więziennej Biuro Edukacji Historycznej – Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL. W dniu 1 marca 2020 r. Minister Sprawiedliwości wydał zarządzenie w sprawie przekształcenia Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w państwową instytucję kultury oraz nadania statutu Muzeum (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. poz. 83). Na podstawie tego aktu Muzeum z dniem 2 marca 2020 r. przyjęło formę państwowej instytucji kultury.

W założeniach statutowych Muzeum ma się stać nowoczesnym obiektem historycznym, w którym nie tylko będzie prowadzona działalność kulturalna, lecz także działalność na rzecz wzmocnienia dotychczasowych działań państwa w dziedzinie polityki pamięci. W Polsce nie stworzono bowiem dotychczas ekspozycji, która prezentowałaby w długiej perspektywie zagadnienia Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w historii Polski po 1944 roku. Jako priorytet postawiono sobie za cel ukazywanie historii Żołnierzy Wyklętych w różnych aspektach, aż po naświetlenie tragicznych okoliczności pobytu w katowniach aresztu śledczego przy Rakowieckiej, który dla wielu działaczy podziemia był miejscem ich mordu. Muzeum pokaże historię społecznego oporu przeciwko totalitarnemu systemowi po roku 1944, prezentując historię ludzi, którzy walcząc z okrutnym ustrojem minionej epoki złożyli najwyższą ofiarę na ołtarzu Ojczyzny. W ten sposób Muzeum ma szansę uzupełnić lukę w ofercie polskich muzeów, które z jednej strony koncentrują się na kolekcjach sztuki (np.

muzea narodowe), a z drugiej na prezentacji wybranych zagadnień historycznych (np. muzea regionalne, biograficzne, techniczne).

Mimo szerokiej oferty prezentowanej przez muzea nikt do tej pory nie odpowiedział na potrzebę pogłębienia wiedzy w zakresie wiedzy o oporze w stosunku do komunizmu, który wystąpił w Polsce po 1944 roku. Nie powstała dotychczas placówka, która w sposób systemowy opowiadać będzie historii społecznego oporu przeciwko najbardziej zbrodniczemu systemowi totalitarnemu jakim był komunizm. Tym samym Muzeum stanowić będzie wypełnienie tej luki w ofercie kierowanej przez placówki muzealne w Polsce.

Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1220) określa zakres działów administracji rządowej oraz właściwość ministra kierującego danym działem, zgodnie z art. 24 przywoływanego aktu – dział sprawiedliwość, którym kieruje Minister Sprawiedliwości, obejmuje sprawy:

- 1) sądownictwa;
- 2) prokuratury, notariatu, adwokatury i radców prawnych, w zakresie wynikającym z przepisów odrębnych;
- 3) wykonywania kar oraz środków wychowawczych i środka poprawczego orzeczonego przez sądy oraz sprawy pomocy postpenitencjarnej;
- 4) tłumaczy przysięgłych;
- 5) nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, o których mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz.U. z 2019 r. poz. 294 oraz z 2020 r. poz. 875 i 1086).

Z kolei zgodnie z art. 53j ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz.U. z 2021 r. poz. 177, dalej: ustawa o IPN), Instytut Pamięci prowadzi działalność związaną z upamiętnianiem historycznych wydarzeń, miejsc oraz postaci w dziejach walk i męczeństwa Narodu Polskiego, zarówno w kraju, jak i za granicą, a także miejsc walk i męczeństwa innych narodów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności w zakresie m.in.: inicjowania opieki nad miejscami walk i męczeństwa oraz trwałego upamiętnienia faktów, wydarzeń i postaci związanych z tymi miejscami.

W związku z powyższym zasadne jest przekazanie Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie do dalszego prowadzenia Instytutowi Pamięci Narodowej w celu wykonywania ustawowych zadań własnych w zakresie działalności kulturalnej. Z tego względu postuluje się w art. 1 pkt 4 dodanie w ustawie o IPN po rozdziale 6c. „Ochrona dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego” rozdziału 6d. „Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie.”, w którym szczegółowo uregulowano zasady prowadzenia przez Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie, wskazując, iż: Organizatorem Muzeum jest Prezes Instytutu Pamięci Narodowej; Muzeum działa na podstawie ustawy o IPN, ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1983 oraz z 2019 r. poz. 115, 730, 1696 i 2020), ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 2020 r. poz. 902) (z wyjątkiem art. 6 ust. 1, art. 8, art. 11, art. 23, art. 24, art. 27) oraz statutu Muzeum. Wyłączenie poszczególnych przepisów z ustawy o muzeach oraz ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej związane jest ze szczególnym reżimem prawnym, stosowanym tylko i wyłącznie w stosunku do Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie jako instytucji kultury wyjątkowej rangi. Wprowadzenie szczególnych rozwiązań ustawowych o charakterze specjalnym w stosunku do Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie umożliwi sprawną realizację na określonym terenie konkretnie oznaczonego przedsięwzięcia, istotnego z punktu widzenia interesu publicznego. Treść i charakter rozwiązań projektowanej ustawy wpływają jednocześnie na zawężenie jej podmiotowego i przedmiotowego zakresu normowania. Z tego względu, zasięg przewidywanych skutków prawnych wejścia w życie tej ustawy jest ograniczony.

Celem projektowanej ustawy jest również usprawnienie przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie budowy Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie przy ul. Rakowieckiej 37. Ochrona oraz właściwe zagospodarowanie terenu byłego więzienia Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego, które jest miejscem historycznym – jednym z tych, które są symbolem męczeństwa Polaków, którzy odważyli się walczyć o wolność swojego kraju po zakończeniu II wojny światowej, leży w interesie publicznym. Dawne więzienie mokotowskie jest związane z historią oporu po roku 1956 – było to miejsce uwięzienia wielu działaczy opozycji demokratycznej od lat 60. XX wieku. Ulokowanie siedziby Muzeum w historycznej przestrzeni przy ulicy Rakowieckiej 37 w Warszawie pozwoli m.in. na zachowanie i rewitalizację dawnego kompleksu więziennego jako przykładu

budownictwa z przełomu XIX i XX w. oraz zapewni ochronę i możliwość eksponowania pamiątek historycznych, które dzisiaj nie znajdują odpowiedniej opieki, trafiają do instytucji, w których nie mogą być odpowiednio prezentowane lub pozostają w zbiorach prywatnych.

Inwestycja w przedmiocie budowy Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie obejmie swoim zasięgiem nieruchomość oznaczoną numerem 31/2 w obrębie 1-01-10, o powierzchni 2,2189 ha, dla której Sąd Rejonowy dla Warszawy – Mokotowa w Warszawie, VII Wydział Ksiąg Wieczystych, prowadzi księgę wieczystą WA2M/00212389/0. Nieruchomość ta została wyodrębniona na podstawie decyzji nr 427/2018 z dnia 18 czerwca 2018 r. o podziale nieruchomości, wydanej przez prezydenta m. st. Warszawy.

Na kompleks muzealny będą składać się zarówno istniejące, zrewitalizowane budynki dawnego więzienia, jak i nowo powstały kompleks infrastruktury podziemnej. Na podstawie posiadanej obecnie dokumentacji łączna powierzchnia użytkowa Muzeum wyniesie ok. 32 000 m². Obecnie na terenie kompleksu istnieje 11 wolnostojących obiektów. W ramach przewidywanych prac budowlanych planowane jest wyburzenie czterech z nich.

W art. 3 projektowanej ustawy wskazano, że inwestycje w zakresie budowy Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie, zwane dalej także „inwestycjami”, są celem publicznym w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami. Należy wskazać, że wskazując w ustawie na cele publiczne, należy przede wszystkim mieć na względzie treść art. 21 ust. 2 Konstytucji RP, według którego wywłaszczenie jest dopuszczalne jedynie na cele publiczne i za słusznym odszkodowaniem. W przypadku, możliwej konieczności dokonania wywłaszczenia, należy określać cel publiczny, którego realizacji mają służyć przepisy o wywłaszczeniu. Taka kwalifikacja ustawowa ww. przedsięwzięcia jest uzasadniona regulacją art. 6 pkt 10 ustawy o gospodarce nieruchomościami, zgodnie z którą celami publicznymi w rozumieniu tej ustawy są także cele publiczne inne niż wymienione w art. 6 pkt 1-9d tego aktu prawnego, określone w odrębnych ustawach. Regulacja zawarta w art. 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami nie określa kryteriów ani sposobów uznawania czegokolwiek za cel publiczny. Zawiera ona katalog (spis) różnych czynności, obiektów lub działań, które zalicza się do celów publicznych. Katalog ten jest zamknięty w ramach ustawy o gospodarce nieruchomościami (w tej ustawie nie mogą być w innym miejscu wprowadzane cele publiczne inne niż wymienione w art. 6), ale równocześnie otwarty, ponieważ z art. 6 pkt 10 powołanej ustawy wynika, że kolejne (inne) cele publiczne

mogą zostać określone w innych ustawach. Analizując brzmienie art. 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami, a także innych, licznych tzw. specustaw, należy zauważyć, że celem publicznym są nie tyle budowle, urządzenia czy inne obiekty powstałe w wyniku realizacji inwestycji, ale o ich zakwalifikowaniu jako inwestycji celu publicznego decyduje przede wszystkim cel jakiego te obiekty czy urządzenia powstałe w wyniku realizacji inwestycji służą. Przez ten pryzmat należy również oceniać budowle, które powstaną w wyniku realizacji inwestycji będącej przedmiotem projektowanej ustawy. Powstałe obiekty będą służyły ogółowi społeczeństwa.

Następnie, w ust. 2 art. 3 projektowanej ustawy wskazano, że obiekty powstałe w wyniku realizacji inwestycji zostaną przeznaczone na potrzeby Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie lub Instytutu Pamięci Narodowej. Warto zauważyć, że tak określone przeznaczenie budowli mających powstać w wyniku realizacji inwestycji kwalifikuje je do celów publicznych wskazanych w art. 6 pkt 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

Przechodząc do dalszych norm zawartych w projekcie ustawy, należy wskazać, że zdanie 2 ust. 2 art. 3 projektowanej ustawy stanowi, że o szczegółowym przeznaczeniu obiektów decyduje Prezes Instytutu Pamięci Narodowej. Jest to oczywista konsekwencja uznania w projektowanym art. 53r ustawy o IPN, że to Prezes IPN jest organizatorem Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie. Ponadto, decydowanie przez Prezesa IPN o przeznaczeniu obiektów ma także związek z tym, że to właśnie Prezes IPN zostanie w myśl projektowanej nowelizacji art. 24 ust. 1 ustawy o IPN zobowiązany został do corocznego składania Sejmowi i Senatowi, raz w roku, informacji o działalności Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie. Jak również należy uwzględnić to, że zgodnie z rozdziałem 6d „Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie”, właśnie Prezes IPN nadaje statut, czy wydaje decyzje odnośnie muzealiów.

Ponadto proponuje się, by w celu zapewnienia prawidłowego przebiegu budowy i działania Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie, Rada Ministrów w terminie 14 dni od wejścia w życie ustawy podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Budowa Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie”. Wieloletni program zapewni warunki finansowe, organizacyjne i prawne umożliwiające budowę Muzeum, płynne finansowanie

inwestycji, a w przypadku ewentualnych trudności zmienienia harmonogramem wielkości środków na poszczególne lata. Ewentualne zmiany kosztów wykonania budynków i kosztów wystawy oraz czasu potrzebnego na ich realizację, w tym zorganizowanie wystawy stałej, powinny zostać uwzględnione w harmonogramie zawartym w uchwale Rady Ministrów wydanej na podstawie tego przepisu. Z tych powodów program wieloletni pod nazwą „Budowa Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie” winien stanowić załącznik do projektowanej ustawy, co umożliwi także wydanie takiej uchwały we wskazanym w przepisie terminie 14 dni.

Z powyższymi uwagami powiązana jest również proponowana w art. 4 norma przedłużająca okres obowiązywania uzyskanych przez Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie pozwoleń, w tym pozwolenia na budowę. Nie można pominąć czynnika, jakim jest wystąpienie pandemii COVID-19, której ani czas trwania, ani ostateczne skutki nie są aktualnie możliwe do przewidzenia, co może znacząco wydłużyć okres realizacji całej inwestycji.

Natomiast proponowany w art. 5 trzydziestodniowy okres *vacatio legis* ma na celu odpowiednie przygotowanie się do przekazania przez Ministra Sprawiedliwości Prezesowi Instytutu Pamięci Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie, do dalszego prowadzenia w celu wykonywania zadań własnych w zakresie działalności kulturalnej, jak również do uwzględnienia konieczności wydania uchwały Rady Ministrów w zakresie planu wieloletniego. Taki okres *vacatio legis* sprawi, że w chwili wejścia w życie projektowanej ustawy, nie będzie zagrożony termin wskazany w art. 2 pkt 1 oraz art. 3 ust. 5 projektowanej ustawy.

Wejście w życie proponowanych zmian nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projektowana ustawa pozostaje bez negatywnego wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej oraz nie podlega opiniowaniu przez organy i instytucje Unii Europejskiej.

Warszawa, 7 grudnia 2021 r.

BAS-WAPM-2848/21

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L.dz. D.S.MED.699.2.2021

Data wpływu 08.12.2021

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu – czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Dariusz Olszewski) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt zmierza do zmiany ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Ustawa z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni (Dz. U. z 2021 r. poz. 177; dalej: ustawa). W art. 16 tej ustawy jest dodawany ustęp 3 zgodnie z którym Prezes Instytutu Pamięci Narodowej (dalej: Prezes IPN) powołuje i odwołuje dyrektora Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie (dalej: muzeum). Do powołania i odwołania dyrektora muzeum nie stosuje się przepisów art. 15 i art. 16 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 194 z późn. zm.). W art. 24 ustawy, do ust. 1 postanawiającego, że Prezes IPN składa Sejmowi i Senatowi, raz w roku, informację o działalności tego Instytutu, dodawany jest wymóg przedkładania przez Prezesa IPN informacji o działalności muzeum. Natomiast w art. 53j ust. 2 ustawy określającym zadania z zakresu upamiętniania walk i męczeństwa realizowane przez Instytut Pamięci Narodowej (IPN), we wprowadzonym pkt 8 ustala się nowe zadanie IPN, którym ma być prowadzenie muzeum. Odnoszące się do tego muzeum przepisy zostały ustanowione w nowym rozdziale 6d „Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie”. W przepisach tego rozdziału postanowiono, że organizatorem muzeum ma być Prezes IPN, określono podstawy prawne funkcjonowania tego muzeum, które ma być państwową instytucją kultury, a także wskazano przedmiot jego działania. W art. 2 projektu ustawy zostały zawarte postanowienia przejściowe.

Ustawa ma wejść w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt ustawy **nie jest objęty** przepisami prawa UE

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu **nie jest** projektem ustawy wykonującej prawo UE.

Autor:

Justyna Łacny
ekspert ds. legislacji
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:
Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

Warszawa, 7 grudnia 2021 r.

BAS-WAPM-2847/21

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L.dz. 02.1102.688.2021

Data wpływu 08.12.2021

Pani
 Elżbieta Witek
 Marszałek Sejmu
 Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Dariusz Olszewski)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. M. P. z 2021 r. poz. 483 z późn. zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt zmierza do zmiany ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Ustawa z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni (Dz. U. z 2021 r. poz. 177; dalej: ustawa). W art. 16 tej ustawy jest dodawany ustęp 3 zgodnie z którym Prezes Instytutu Pamięci Narodowej (dalej: Prezes IPN) powołuje i odwołuje dyrektora Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie (dalej: muzeum). Do powołania i odwołania dyrektora muzeum nie stosuje się przepisów art. 15 i art. 16 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 194 z późn. zm.). W art. 24 ustawy, do ust. 1 postanawiającego, że Prezes IPN składa Sejmowi i Senatowi, raz w roku, informację o działalności tego Instytutu, dodawany jest wymóg przedkładania przez Prezesa IPN informacji o działalności muzeum. Natomiast w art. 53j ust. 2 ustawy określającym zadania z zakresu upamiętniania walk i męczeństwa realizowane przez Instytut Pamięci Narodowej (IPN), we wprowadzonym pkt 8 ustala się nowe zadanie IPN, którym ma być prowadzenie muzeum. Odnoszące się do tego muzeum przepisy zostały ustanowione w nowym rozdziale 6d „Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie”. W

przepisach tego rozdziału postanowiono, że organizatorem muzeum ma być Prezes IPN, określono podstawy prawne funkcjonowania tego muzeum, które ma być państwową instytucją kultury, a także wskazano przedmiot jego działania.

W art. 2 projektu ustawy zostały zawarte postanowienia przejściowe. W terminie 30 dni od daty wejścia projektowanej ustawy Minister Sprawiedliwości ma przekazać muzeum Prezesowi IPN, Prezes INP ma nadać temu muzeum statut, a muzeum to ma zostać wykreślone z rejestru prowadzonego przez Ministra Sprawiedliwości i wpisane do rejestru prowadzonego przez Prezesa IPN.

Zgodnie z art. 3 projektu ustawy, inwestycje w muzeum stanowią mają cel publiczny w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1899). Powstałe w wyniku tych inwestycji obiekty mają zostać przekazane na potrzeby muzeum lub IPN. Inwestycje w zakresie budowy muzeum zostaną sfinansowane z budżetu państwa lub z innych źródeł. Rada Ministrów ma podjąć, w terminie 14 dni od wejścia w życie projektowanej ustawy, uchwałę w sprawie ustanowienia wieloletniego programu pod nazwą „Budowa Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL w Warszawie”. Program ten załączono do projektu ustawy.

Ustawa ma wejść w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Prawo Unii Europejskiej nie obejmuje przedmiotu projektu ustawy.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

4. Konkluzja

Przedmiot poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Justyna Łacny

ekspert ds. legislacji

w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski